

Izmjena postupka

OSNOVNI PODACI

Opis predmeta javne nabavke:

Izrada konzervatorskog projekta za revalorizaciju i adaptaciju tvrđave Mogren

Vrsta predmeta:

Usluge

Vrsta postupka:

Jednostavna nabavka

PODACI O NARUČIOCU

Naziv:

TURISTIČKA ORGANIZACIJA OPŠTINE
BUDVA

PIB:

02410575

Uslovi prije izmjena

Opis	Tip uslova
Izjava privrednog subjekta (obrazac 2)	Drugi uslovi
Uslovi za obavljanje djelatnosti: U postupku javne nabavke može da učestvuje samo privredni subjekat koji posjeduje ovlaštenje (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt) u skladu sa zakonom što se dokazuje dostavljanjem ovlaštenja za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke) i to: - Konzervatorsku licencu izdatu u skladu sa članom 106 tačka 3 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list CG" br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19).	Uslovi za obavljanje djelatnosti
Stručna i tehnička sposobnost: Privredni subjekat je dužan da posjeduje minimum stručnih i kadrovskih kapaciteta koji su potrebni za izvršenje ugovora i to: - licencu za ovlaštenog inženjera u skladu sa članom 123 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. - konzervatorsku licencu za zaposleno lice u skladu sa članom 106 tačka 4 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.	Stručna i tehnička sposobnost
Virmanski	Način plaćanja
U roku od 30 dana od dana uredno dostavljene fakture a po završenom poslu.	Rok plaćanja
90 dana od dana potpisivanja ugovora	Rok izvršenja ugovora
Ponuđač mora dostaviti potvrdu o realizovanim minimalno 4 konzervatorskih projekata iz oblasti zaštite i obnove kulturnih dobara. Potvrda o realizovanim projektima za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati.	Drugi uslovi

Uslovi nakon izmjena

Opis	Tip uslova
Izjava privrednog subjekta (obrazac 2)	Drugi uslovi
Uslovi za obavljanje djelatnosti: U postupku javne nabavke može da učestvuje samo privredni subjekat koji posjeduje ovlašćenje (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt) u skladu sa zakonom što se dokazuje dostavljanjem ovlašćenja za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke) i to: - Konzervatorsku licencu izdatu u skladu sa članom 106 tačka 3 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list CG" br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19).	Uslovi za obavljanje djelatnosti
Stručna i tehnička sposobnost: Privredni subjekat je dužan da posjeduje minimum stručnih i kadrovskih kapaciteta koji su potrebni za izvršenje ugovora i to: - licencu za ovlašćenog inženjera u skladu sa članom 123 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. - konzervatorsku licencu za zaposleno lice u skladu sa članom 106 tačka 4 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.	Stručna i tehnička sposobnost
Virmanski	Način plaćanja
U roku od 30 dana od dana uredno dostavljene fakture a po završenom poslu.	Rok plaćanja
90 dana od dana potpisivanja ugovora	Rok izvršenja ugovora
Ponuđač mora dostaviti potvrdu o realizovanim minimalno 4 konzervatorskih projekata iz oblasti zaštite i obnove kulturnih dobara. Potvrda o realizovanim projektima za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati.	Drugi uslovi

Kriterijumi prije izmjena

Opis	Očekivani odgovor ponuđača	Metod bodovanja
Cijena	-	-
Podkriterijum kvalitet 1: Reference ponuđača - Autorska međunarodna/nacionalna nagrada za izvedeno arhitektonsko dijelo. Dokazuje se sertifikatom-potvrdom o osvojenoj nagradi. U slučaju nedoumica, naručilac može kontaktirati subjekta koji je izdao potvrdu radi pojašnjenja ili provjere navoda iz iste. Nagrada za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati. Ovaj kriterijum nosi maksimalno 40 bodova. Ponuđaču koji dostavi najveći broj potvrda/sertifikata o osvojenim nagradama dodjeljuje se maksimalan broj bodova, dok se ostalim ponuđačima dodjeljuju po sledećoj formuli: broj bodova=broj dostavljenih potvrda(sertifikata)/ najveći broj dostavljenih potvrda(sertifikata). Ponuđaču koji ne dostavi reference biće dodijeljeno 0 bodova po ovom podkriterijumu	Dokaz	Relativno
Podkriterijum kvalitet 2: Reference ponuđača - Nagrada na međunarodnim i nacionalnim konkursima za projektni arhitektonski koncept u oblasti zaštite i obnove graditeljske (arhitektonske) baštine. Ovaj podkriterijum nosi maksimalno 40 bodova. Dokazuje se potvrdom o osvojenoj nagradi.Nagrada za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati. U slučaju nedoumica, naručilac može kontaktirati subjekta koji je izdao potvrdu radi pojašnjenja ili provjere navoda iz iste. Ponuđaču koji dostavi maksimalan broj potvrđenih referenci dodjeljuje se maksimalan broj bodova, dok se ostalim ponuđačima bodovi dodjeljuju prema sledećoj formuli: broj bodova= broj potvrđenih referenci*40 /najveći broj potvrđenih referenci. Ponuđaču koji ne dostavi reference biće dodijeljeno 0 bodova po ovom podkriterijumu	Dokaz	Relativno

Kriterijumi nakon izmjena

Opis	Očekivani odgovor ponuđača	Metod bodovanja
Cijena	-	-
Podkriterijum kvalitet 1: Reference ponuđača - Autorska međunarodna/nacionalna nagrada za izvedeno arhitektonsko dijelo. Dokazuje se sertifikatom-potvrdom o osvojenoj nagradi. U slučaju nedoumica, naručilac može kontaktirati subjekta koji je izdao potvrdu radi pojašnjenja ili provjere navoda iz iste. Nagrada za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati. Ovaj kriterijum nosi maksimalno 60 bodova. Ponuđaču koji dostavi najveći broj potvrda/sertifikata o osvojenim nagradama dodijeljuje se maksimalan broj bodova, dok se ostalim ponuđačima dodijeljuju po sledećoj formuli: broj bodova=broj dostavljenih potvrda(sertifikata)*60/ najveći broj dostavljenih potvrda(sertifikata). Ponuđaču koji ne dostavi reference biće dodijeljeno 0 bodova po ovom podkriterijumu	Dokaz	Relativno
Podkriterijum kvalitet 2: Reference ponuđača - Nagrada na međunarodnim i nacionalnim konkursima za projektni arhitektonski koncept u oblasti zaštite i obnove graditeljske (arhitektonske) baštine. Ovaj podkriterijum nosi maksimalno 20 bodova. Dokazuje se potvrdom o osvojenoj nagradi.Nagrada za nove objekte koji su građeni u zonama zaštite se neće razmatrati. U slučaju nedoumica, naručilac može kontaktirati subjekta koji je izdao potvrdu radi pojašnjenja ili provjere navoda iz iste. Ponuđaču koji dostavi maksimalan broj potvrđenih referenci dodjeljuje se maksimalan broj bodova, dok se ostalim ponuđačima bodovi dodjeljuju prema sledećoj formuli: broj bodova= broj potvrđenih referenci*20 /najveći broj potvrđenih referenci. Ponuđaču koji ne dostavi reference biće dodijeljeno 0 bodova po ovom podkriterijumu	Dokaz	Relativno

Tehnička specifikacija prije izmjena

Procijenjena vrijednost bez PDV	Redni broj predmeta nabavke	Opis predmeta nabavke	Bitne karakteristike predmeta nabavke	Količina	Jedinica mjere
12396.67	1	Izrada projektnog zadatka za konzervatorski projekat	1. CILJ I SVRHA IZRADE PROJEKTA	1.00	kom

tvrđave Mogren (baterija Jaz)

Tvrđava Mogren (baterija Jaz) prepoznata je kao važan dio austrougarskog vojnog nasleđa na teritoriji Crne Gore. Ova složena graditeljska struktura je zapuštena, i nakon višedecenijskog propadanja nalazi se u lošem stanju.

Cilj izrade konzervatorskog projekta je valorizacija potencijala tvrđave i njene kontakt zone. Potpuna valorizacija će se ostvariti izradom, a nakon toga implementacijom dokumentacije konzervatorskog projekta na osnovu koje će se u cilju sanacije i restauracije izvorne graditeljske strukture sprovesti predviđene konzervatorske mjere, te dodatne intervencije u prostoru koje će omogućiti smještanje odgovarajućeg sadržaja u cjelokupni kompleks tvrđave Mogren (baterija Jaz), a sve u sklopu programa BUDVA - BOKA 2028 - Evropska prijestonica kulture.

Planira se sanacija i restauracija postojećih zidina tvrđave i objekata koji se nalaze u sklopu tvrđavskog kompleksa, na osnovu prethodno sprovedene valorizacije, te uvođenje novih arhitektonskih elemenata poput: nadstrešnice, rampe za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, parterno uređenje unutar i van zidina, sa mogućim zadiranjem u podzemni prostor koji nije pokriven konstruktivnim elementima postojeće tvrđave (zidinama), a koji je definisan kao arheološki sterilan.

2. KONZERVATORSKI PROJEKAT

Izradu konzervatorskog projekta zasnovati na ovom Projektnom zadatku kao i na odredbama Pravilnika o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018).

Kroz izradu konzervatorskog projekta neophodno je izraditi detaljne arhitektonske crteže postojećeg stanja tvrđavskog kompleksa, zatim proučiti, dokumentovati, i analizirati kulturno dobro, na osnovu čega predvidjeti konzervatorske mjere koje je neophodno sprovesti u cilju prezentacije i

sveobuhvatnog valorizovanja kulturnog dobra (član 121, stav 1) i obezbjeđivanja mogućnosti da se u njega smjesti nova adekvatna namjena.

Na osnovu Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019), konzervatorski projekat je sprovedenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru.

Konzervatorski projekat, zavisno od vrste kulturnog dobra, može da izrađuje javna ustanova iz člana 122 ovog zakona ili drugo pravno lice koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu iz člana 106 ovog zakona.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, konzervatorski projekat za nepokretno kulturno dobro za koje je neophodna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata, je idejni i glavni projekat izrađen u skladu sa zakonom.

Za izradu konzervatorskog projekta iz stava 3 ovog člana, nije obavezno raspisivanje i sprovedenje javnog konkursa za idejno arhitektonsko rješenje kulturnog dobra, u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Privredno društvo, pravno lice odnosno preduzetnik koji ima licencu za izradu tehničke dokumentacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata u slučaju iz stava 3 ovog člana, mora da ima i licencu u skladu sa članom 106 ovog zakona odnosno mora angažovati i ustanovu, odnosno pravno lice iz stava 2 ovog člana.

Ovlašćeni inženjer, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata u slučaju iz stava 3 ovog člana, mora imati i odgovarajuću konzervatorsku licencu (arhitekta-konzervator).

Saglasnost na konzervatorski projekat daje Uprava, na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, ili privrednog društva koje vrši reviziju

tehničke dokumentacije, odnosno organa nadležnog za izdavanje građevinske dozvole.

Prije izrade konzervatorskog projekta vrše se sva potrebna istraživanja.

Bliži način i uslove za izradu konzervatorskog projekta i sadržaj konzervatorskog projekta propisuje Ministarstvo («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018).

Prema članu 99, stav 1 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, adaptacija je prilagođavanje kulturnog dobra novoj namjeni, funkciji ili standardima djelatnosti, bez bitne promjene njegovog izgleda.

Konsolidacija je ojačavanje strukture i otpornosti kulturnog dobra, bez promjene njegovog vizuelnog izgleda.

Sanacija je obnova

kulturnog dobra primjenom više konzervatorskih mjera. U slučaju da za potrebe sanacije ili promjene izgleda pojedinih dijelova kulturnog dobra bude potrebno izvršiti značajnije intervencije koje uključuju statiku na potencijalnom kulturnom dobru treba predvidjeti i primjenu propisa o izgradnji objekta.

Ukoliko se utvrdi da tradicionalne tehnike, zanati i materijali ne odgovaraju zahtjevima, konzervatorske mjere

na kulturnom dobru mogu se izvršiti primjenom savremene tehnike i materijala, čija je efikasnost potvrđena

naučnim podacima ili praktičnim iskustvima (član 100, stav 2). U skladu sa članom 91 Zakona o planiranju

prostora i izgradnji objekata («Sl. list CG», br. 64/12017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 - ispr. i 82/2020 od

31.03.2021), konzervatorskim uslovima je potrebno predvidjeti upotrebu prirodnog i vještački proizvedenog

građevinskog materijala potrebnog za realizaciju budućeg projekta, kao što su:

kamen, drvo, čelik, staklo, beton itd. kao i tehnike izvođenja radova za koje je potrebna građevinska dozvola (član 90, odredba 4).

3. OPŠTI PODACI O OBJEKTU

Lokacija

Tvrđava Mogren (baterija Jaz) nalazi se na rtu Mogren, na obronku brda Spas. Tvrđava

se prostire na površini od oko 5.983 m². Prostor tvrđave je u zahvatu katarstarskih parcela: 2596, 2597, 2602, 2603/1, 2603/3, 2612/2, 2623/1 i dijela 3072/1. Od rive ispred zidina Starog grada u Budvi, tvrđava je udaljena oko 1 km na zapad, a od centra Budve oko 2 km. Tvrđava se nalazi između plaža Mogren i Jaz, na 110 m nadmorske visine. Do tvrđave Jaz može se doći putem Budva – Tivat, a takođe i stazom uz brdo sa plaže Mogren. Do tvrđavskog kompleksa od plaže Mogren vodi stara istorijska staza čija je trasa djelimično izmjenjena. Brdo Spas, na kojem se nalazi tvrđava, tretira se kao «posebni prirodni predio» i zaštićeno je kao Spomenik prirode III kategorije.

Istorijski kontekst

Tvrđava Mogren (baterija Jaz) je fortifikacioni objekat, nekadašnja kasarna i vojno uporište austrougarske vojske. Sagrađena je 1860. godine. Osnovna funkcija tvrđave bila je da zaštiti Budvu od napada s mora. Dijelovi cjelokupnog tvrđavskog kompleksa nastajali su kasnije, za potrebe vojske Kraljevine SHS, Kraljevine Jugoslavije i SFRJ. Tokom Drugog svjetskog rata njeni tuneli su korišćeni kao skladište za municiju i oružje. Tvrđava je oštećena u zemljotresu 1979. g. i nikada nije obnovljena. Tvrđavska struktura se sastoji od zidina koje se prostiru u pravcu sjeverozapad-jugoistok u zoni prema kopnu, zatim jedne centralne kasarne, lučnog barutnog magacina, pomoćnih objekata i nekoliko artiljerijskih platoa različitih dimenzija koji potiču iz različitog vremenskog perioda. Tvrđavu ka moru štiti visoka litica na kojoj nema značajnih zidanih fortifikacionih elemenata izuzev parapeta kojim su definisani artiljerijski položaji. Cjelokupnu fortifikacionu strukturu karakterišu prostorije malih dimenzija čiji su dijelovi iznad i ispod površine tla. Jedini objekti koji posjeduju značajniji prostorni kapacitet su kasarna i barutni magacin.

4. NOVA NAMJENA

Na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz) planira se organizovanje kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, te prezentovanje istorijskog nasleđa i gastronomske ponude, a sve u skladu sa prostornim kapacitetima zadatog konteksta. Konzervatorskim projektom treba, prije svega omogućiti blagovremeno preduzimanje neophodnih mjera kako bi se zaustavilo urušavanje zidina, očuvanje zatečene strukture, njena sanacija, restauracija, uz pravilan konzervatorski tretman, te predvidjeti adekvatne zone za eventualne nove fizičke strukture u svrhu osnovne planirane namjene.

Na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz) izdvojeno je pet zona:

Zona 1 – tvrđavska struktura sa zidinama, kasarnom i pomoćnim objektima;

Zona 2 – topovska gnijezda;

Zona 3 – skladišta;

Zona 4 – okolna teritorija;

Zona 5 – prilazna staza.

U Zoni 1, u cilju organizovanja kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, potrebno je sanirati i restaurirati cjelokupnu zidanu strukturu što uključuje zidine, kasarnu, barutni magacin i ostale pomoćne objekte, te predvidjeti uklanjanje elemenata koji ugrožavaju autentičnost i integritet izvorne strukture.

Predvidjeti zone u kojima bi se, eventualno, mogle sprovesti intervencije na uvođenju novih arhitektonskih elemenata sa svrhom proširenja prostornog kapaciteta za organizovanje kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, na konzervatorski adekvatan način. Detaljan programski zadatak za Zonu 1 biće sastavljen naknadno.

U Zoni 2 je potrebno omogućiti nesmetan prilaz posjetiocima, što znači: adaptiranje pristupnih staza i postavljanje estetski prihvatljive ograde ili rukohvata na mjestima koja mogu biti rizična za njihovu bezbjednost.

U zoni 3, na podzemnim prostorijama

korišćenim kao skladišta municije, treba predvidjeti vrata i obezbjediti siguran prilaz i ventilaciju, uz mogućnost postavke nadstrešnice.

U zoni 4 i 5 posebnu pažnju posvetiti uređenju okolne teritorije i prilazne staze, koji treba da budu lako prohodni, adekvatno uređeni i ograđeni estetski prihvatljivom ogradom.

Napomena: Ne treba izostaviti ni mogućnost korišćenja stalnih i privremenih konstruktivnih elemenata i odgovarajućeg osvjetljenja, koji su neophodni za realizaciju događaja kulturno-istorijskog, obrazovnog i turističkog karaktera na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz).

5. USLOVI IZ ODGOVARAJUĆE PLANSKO-PROSTORNE I URBANISTIČKE DOKUMENTACIJE I

REZULTATI PRETHODNIH ISTRAŽIVANJA

Zbog pretpostavke o kulturno-istorijskom značaju tvrđave Mogren (baterija Jaz) prema članu 13 stav 1

Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019) sprovedena su sistematska arheološka istraživanja lokaliteta sa ciljem utvrđivanja arhitektonskog, arheološkog, umjetničkog, tehničkog ili drugog društvenog značaja potencijalnog kulturnog dobra.

Istraživanje potencijalnih kulturnih dobara vrši se s ciljem (član 80, stav 1):

- 1) otkrivanja, identifikacije, dokumentovanja, proučavanja i utvrđivanja osobnosti, svojstava, značaja i značenja;
- 2) utvrđivanja i sprovođenja mjera zaštite i očuvanja;
- 3) širenja i produbljivanja stručnih i naučnih saznanja;
- 4) izgradnje objekata ili izvođenja drugih radnji kojima nastaju promjene u prostoru.

Na osnovu istraživačkih nalaza i drugih relevantnih dokaza o svojstvima i osobnostima dobra (npr. plan baterije Jaz iz 1882. g. iz arhive u Cetinju) potrebno je utvrditi kulturnu vrijednost tvrđave Mogren (baterije Jaz) s ciljem valorizacije njenog

umjetničkog, historijskog, arheološkog, arhitektonskog, naučno-tehničkog i društvenog značaja, a zatim i sprovođenja odgovarajućih konzervatorskih mjera.

Potrebno je utvrditi (član 24, stav 1):

- 1) autentičnost i integritet;
- 2) stepen očuvanosti;
- 3) jedinstvenost i rijetkost u okviru svoje vrste;
- 4) historijski, umjetnički, naučni, arheološki, antropološki, tehnički ili drugi društveni značaj.

U postupku utvrđivanja vrijednosti potencijalnog kulturnog dobra, obrađivač sačinjava elaborat koji sadrži detaljan opis sprovedenih radnji i obrazložen stručni stav o valorizaciji svojstava, osobnosti, značaju i kategoriji dobra, kao i opis, katastarske oznake i grafički prikaz granica nepokretnog dobra i granica njegove zaštićene okoline (član 23, stav 3).

Dokumentacija:

1. Geodetska podloga;
2. Konzervatorski uslovi;
3. Dnevnik arheoloških istraživanja;
4. Elaborat arheoloških istraživanja;
5. Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata («Sl. list CG», br. 64/2017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 – isp. i 82/2020);
6. Zakon o zaštiti kulturnih dobara («Sl. list CG», br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019);
7. Pravilnik o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018);
8. Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekta za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom («Sl. list CG», br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Procijenjena vrijednost bez PDV	Redni broj predmeta nabavke	Opis predmeta nabavke	Bitne karakteristike predmeta nabavke	Količina	Jedinica mjere
12396.67	1	Izrada projektnog zadatka za konzervatorski projekat tvrđave Mogren (baterija Jaz)	<p>1. CILJ I SVRHA IZRADE PROJEKTA Tvrđava Mogren (baterija Jaz) prepoznata je kao važan dio austrougarskog vojnog nasleđa na teritoriji Crne Gore. Ova složena graditeljska struktura je zapuštena, i nakon višedecenijskog propadanja nalazi se u lošem stanju. Cilj izrade konzervatorskog projekta je valorizacija potencijala tvrđave i njene kontakt zone. Potpuna valorizacija će se ostvariti izradom, a nakon toga implementacijom dokumentacije konzervatorskog projekta na osnovu koje će se u cilju sanacije i restauracije izvorne graditeljske strukture sprovesti predviđene konzervatorske mjere, te dodatne intervencije u prostoru koje će omogućiti smještanje odgovarajućeg sadržaja u cjelokupni kompleks tvrđave Mogren (baterija Jaz), a sve u sklopu programa BUDVA - BOKA 2028 - Evropska prijestonica kulture. Planira se sanacija i restauracija postojećih zidina tvrđave i objekata koji se nalaze u sklopu tvrđavskog kompleksa, na osnovu prethodno sprovedene valorizacije, te uvođenje novih arhitektonskih elemenata poput: nadstrešnice, rampe za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, parterno uređenje unutar i van zidina, sa mogućim zadiranjem u podzemni prostor koji nije pokriven konstruktivnim elementima postojeće tvrđave (zidinama), a koji je definisan kao arheološki sterilan.</p> <p>2. KONZERVATORSKI PROJEKAT Izradu konzervatorskog projekta zasnovati na ovom Projektnom zadatku kao i na odredbama Pravilnika o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018). Kroz izradu konzervatorskog projekta neophodno je izraditi detaljne arhitektonske</p>	1.00	kom

crteže postojećeg stanja tvrđavskog kompleksa, zatim proučiti, dokumentovati, i analizirati kulturno dobro, na osnovu čega predvidjeti konzervatorske mjere koje je neophodno sprovesti u cilju prezentacije i sveobuhvatnog valorizovanja kulturnog dobra (član 121, stav 1) i obezbjeđivanja mogućnosti da se u njega smjesti nova adekvatna namjena.

Na osnovu Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019), konzervatorski projekat je dokumentacija za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru.

Konzervatorski projekat, zavisno od vrste kulturnog dobra, može da izrađuje javna ustanova iz člana 122 ovog zakona ili drugo pravno lice koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu iz člana 106 ovog zakona.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, konzervatorski projekat za nepokretno kulturno dobro za koje je neophodna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata, je idejni i glavni projekat izrađen u skladu sa zakonom.

Za izradu konzervatorskog projekta iz stava 3 ovog člana, nije obavezno raspisivanje i sprovođenje javnog konkursa za idejno arhitektonsko rješenje kulturnog dobra, u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Privredno društvo, pravno lice odnosno preduzetnik koji ima licencu za izradu tehničke dokumentacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata u slučaju iz stava 3 ovog člana, mora da ima i licencu u skladu sa članom 106 ovog zakona odnosno mora angažovati i ustanovu, odnosno pravno lice iz stava 2 ovog člana.

Ovlašćeni inženjer, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata u slučaju iz stava 3 ovog člana,

mora imati i odgovarajuću konzervatorsku licencu (arhitekta-konzervator).
Saglasnost na konzervatorski projekat daje Uprava, na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, ili privrednog društva koje vrši reviziju tehničke dokumentacije, odnosno organa nadležnog za izdavanje građevinske dozvole.
Prije izrade konzervatorskog projekta vrše se sva potrebna istraživanja.
Bliži način i uslove za izradu konzervatorskog projekta i sadržaj konzervatorskog projekta propisuje Ministarstvo («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018).
Prema članu 99, stav 1 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, adaptacija je prilagođavanje kulturnog dobra novoj namjeni, funkciji ili standardima djelatnosti, bez bitne promjene njegovog izgleda. Konsolidacija je ojačavanje strukture i otpornosti kulturnog dobra, bez promjene njegovog vizuelnog izgleda. Sanacija je obnova kulturnog dobra primjenom više konzervatorskih mjera. U slučaju da za potrebe sanacije ili promjene izgleda pojedinih dijelova kulturnog dobra bude potrebno izvršiti značajnije intervencije koje uključuju statiku na potencijalnom kulturnom dobru treba predvidjeti i primjenu propisa o izgradnji objekta.
Ukoliko se utvrdi da tradicionalne tehnike, zanati i materijali ne odgovaraju zahtjevima, konzervatorske mjere na kulturnom dobru mogu se izvršiti primjenom savremene tehnike i materijala, čija je efikasnost potvrđena naučnim podacima ili praktičnim iskustvima (član 100, stav 2). U skladu sa članom 91 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata («Sl. list CG», br. 64/12017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 - ispr. i 82/2020 od 31.03.2021), konzervatorskim uslovima je potrebno predvidjeti upotrebu prirodnog i vještački proizvedenog građevinskog materijala potrebnog za realizaciju budućeg projekta, kao što su: kamen, drvo, čelik, staklo, beton itd. kao i tehnike izvođenja radova za

koje je potrebna građevinska dozvola (član 90, odredba 4).

3. OPŠTI PODACI O OBJEKTU

Lokacija

Tvrđava Mogren (baterija Jaz) nalazi se na rtu Mogren, na obronku brda Spas. Tvrđava se prostire na površini od oko 5.983 m². Prostor tvrđave je u zahvatu katarstarskih parcela: 2596, 2597, 2602, 2603/1, 2603/3, 2612/2, 2623/1 i dijela 3072/1.

Od rive ispred zidina Starog grada u Budvi, tvrđava je udaljena oko 1 km na zapad, a od centra Budve oko

2 km. Tvrđava se nalazi između plaža Mogren i Jaz, na 110 m nadmorske visine.

Do tvrđave Jaz može se

doći putem Budva – Tivat, a takođe i stazom uz brdo sa plaže Mogren. Do tvrđavskog kompleksa od plaže

Mogren vodi stara istorijska staza čija je trasa djelimično izmjenjena.

Brdo Spas, na kojem se nalazi tvrđava, tretira se kao «posebni prirodni predio» i zaštićeno je kao Spomenik prirode III kategorije.

Istorijski kontekst

Tvrđava Mogren (baterija Jaz) je fortifikacioni objekat, nekadašnja kasarna i vojno uporište austrougarske

vojske. Sagrađena je 1860. godine.

Osnovna funkcija tvrđave bila je da zaštiti Budvu od napada s mora.

Dijelovi cjelokupnog tvrđavskog kompleksa nastajali su kasnije, za potrebe vojske Kraljevine SHS, Kraljevine

Jugoslavije i SFRJ. Tokom Drugog svjetskog rata njeni tuneli su korišćeni kao skladište za municiju i oružje.

Tvrđava je oštećena u zemljotresu 1979. g. i nikada nije obnovljena.

Tvrđavska struktura se sastoji od zidina koje se prostiru u pravcu sjeverozapad-jugoistok u zoni prema kopnu,

zatim jedne centralne kasarne, lučnog barutnog magacija, pomoćnih objekata i nekoliko artiljerijskih platoa

različitih dimenzija koji potiču iz različitog vremenskog perioda. Tvrđavu ka moru štiti visoka litica na kojoj

nema značajnih zidanih fortifikacionih elemenata izuzev parapeta kojim su definisani artiljerijski položaji.

Cjelokupnu fortifikacionu strukturu karakterišu prostorije malih dimenzija čiji su dijelovi iznad i ispod površine tla. Jedini objekti koji posjeduju značajniji prostorni kapacitet su kasarna i barutni magacin.

4. NOVA NAMJENA

Na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz) planira se organizovanje kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, te prezentovanje istorijskog nasleđa i gastronomske ponude, a sve u skladu sa prostornim kapacitetima zadatog konteksta.

Konzervatorskim projektom treba, prije svega omogućiti blagovremeno preduzimanje neophodnih mjera kako bi se zaustavilo urušavanje zidina, očuvanje zatečene strukture, njena sanacija, restauracija, uz pravilan konzervatorski tretman, te predvidjeti adekvatne zone za eventualne nove fizičke strukture u svrhu osnovne planirane namjene.

Na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz) izdvojeno je pet zona:

Zona 1 – tvrđavska struktura sa zidinama, kasarnom i pomoćnim objektima;

Zona 2 – topovska gnijezda;

Zona 3 – skladišta;

Zona 4 – okolna teritorija;

Zona 5 – prilazna staza.

U Zoni 1, u cilju organizovanja kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, potrebno je sanirati i restaurirati cjelokupnu zidanu strukturu što uključuje zidine, kasarnu, barutni magacin i ostale pomoćne objekte, te predvidjeti uklanjanje elemenata koji ugrožavaju autentičnost i integritet izvorne strukture.

Predvidjeti zone u kojima bi se, eventualno, mogle sprovesti intervencije na uvođenju novih arhitektonskih elemenata sa svrhom proširenja prostornog kapaciteta za organizovanje kulturno-istorijskih, obrazovnih i turističkih sadržaja, na konzervatorski adekvatan način. Detaljan programski zadatak za Zonu 1 biće sastavljen naknadno.

U Zoni 2 je potrebno omogućiti nesmetan prilaz posjetiocima, što znači: adaptiranje

pristupnih staza i postavljanje estetski prihvatljive ograde ili rukohvata na mjestima koja mogu biti rizična za njihovu bezbjednost.

U zoni 3, na podzemnim prostorijama korišćenim kao skladišta municije, treba predvidjeti vrata i obezbjediti siguran prilaz i ventilaciju, uz mogućnost postavke nadstrešnice.

U zoni 4 i 5 posebnu pažnju posvetiti uređenju okolne teritorije i prilazne staze, koji treba da budu lako prohodni, adekvatno uređeni i ograđeni estetski prihvatljivom ogradom.

Napomena: Ne treba izostaviti ni mogućnost korišćenja stalnih i privremenih konstruktivnih elemenata i odgovarajućeg osvjetljenja, koji su neophodni za realizaciju događaja kulturno-istorijskog, obrazovnog i turističkog karaktera na teritoriji tvrđave Mogren (baterija Jaz).

5. USLOVI IZ ODGOVARAJUĆE PLANSKO-PROSTORNE I URBANISTIČKE DOKUMENTACIJE I

REZULTATI PRETHODNIH ISTRAŽIVANJA

Zbog pretpostavke o kulturno-istorijskom značaju tvrđave Mogren (baterija Jaz) prema članu 13 stav 1

Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019) sprovedena su sistematska arheološka istraživanja lokaliteta sa ciljem utvrđivanja arhitektonskog, arheološkog, umjetničkog, tehničkog ili drugog društvenog značaja potencijalnog kulturnog dobra.

Istraživanje potencijalnih kulturnih dobara vrši se s ciljem (član 80, stav 1):

- 1) otkrivanja, identifikacije, dokumentovanja, proučavanja i utvrđivanja osobnosti, svojstava, značaja i značenja;
 - 2) utvrđivanja i sprovođenja mjera zaštite i očuvanja;
 - 3) širenja i produbljivanja stručnih i naučnih saznanja;
 - 4) izgradnje objekata ili izvođenja drugih radnji kojima nastaju promjene u prostoru.
- Na osnovu istraživačkih nalaza i drugih

relevantnih dokaza o svojstvima i osobenostima dobra (npr. plan baterije Jaz iz 1882. g. iz arhive u Cetinju) potrebno je utvrditi kulturnu vrijednost tvrđave Mogren (baterije Jaz) s ciljem valorizacije njenog umjetničkog, historijskog, arheološkog, arhitektonskog, naučno-tehničkog i društvenog značaja, a zatim i sprovođenja odgovarajućih konzervatorskih mjera.

Potrebno je utvrditi (član 24, stav 1):

- 1) autentičnost i integritet;
- 2) stepen očuvanosti;
- 3) jedinstvenost i rijetkost u okviru svoje vrste;
- 4) historijski, umjetnički, naučni, arheološki, antropološki, tehnički ili drugi društveni značaj.

U postupku utvrđivanja vrijednosti potencijalnog kulturnog dobra, obrađivač sačinjava elaborat koji sadrži detaljan opis sprovedenih radnji i obrazložen stručni stav o valorizaciji svojstava, osobenosti, značaju i kategoriji dobra, kao i opis, katastarske oznake i grafički prikaz granica nepokretnog dobra i granica njegove zaštićene okoline (član 23, stav 3).

Dokumentacija:

1. Geodetska podloga;
2. Konzervatorski uslovi;
3. Dnevnik arheoloških istraživanja;
4. Elaborat arheoloških istraživanja;
5. Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata («Sl. list CG», br. 64/2017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 – isp. i 82/2020);
6. Zakon o zaštiti kulturnih dobara («Sl. list CG», br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019);
7. Pravilnik o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru («Sl. list CG», br. 061/18 od 14.09.2018);
8. Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekta za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom («Sl. list CG», br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).